

Prekentekest: Mark 10,17-27

Da Jesus skulle dra videre, kom en mann løpende, falt på kne for ham og spurte: «Gode mester, hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» Men Jesus sa til ham: «Hvorfor kaller du meg god? Ingen er god uten én – det er Gud! Du kjenner budene: Du skal ikke slå i hjel, du skal ikke bryte ekteskapet, du skal ikke stjele, du skal ikke vitne falskt, du skal ikke bedra noen, hedre din far og din mor.» Han svarte: «Mester, alt dette har jeg holdt fra jeg var ung.» Jesus så på ham og fikk ham kjær og sa: «Én ting mangler du: Gå bort og selg alt du eier, og gi det til de fattige. Da skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg!» Men han ble nedslått over dette svaret og gikk bedrøvet bort, for han eide mye.

Og Jesus så seg omkring og sa til disiplene: «Hvor vanskelig det blir for dem som eier mye, å komme inn i Guds rike!» Disiplene ble forferdet over ordene hans. Men Jesus tok igjen til orde og sa: «Barn, hvor vanskelig det er *for dem som stoler på rikdom, ■ å komme inn i Guds rike. Det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike.» Da ble de enda mer forskrekket og sa til hverandre: «Hvem kan da bli frelst?» Jesus så på dem og sa: «For mennesker er det umulig, men ikke for Gud. Alt er mulig for Gud.»

Slik lyder det hellige evangelium.

En tråd

Skal tro om vi finner et samlende tema for dagens bibeltekster? Finner vi en tråd gjennom disse tre avsnittene fra Bibelen? Først hørte vi om Esau som gav fra seg førstefødselsretten i bytte med en porsjon linsesuppe. Han valgte det som gav kortsiktig gevinst i stedet for førstefødselsretten som var langt mer verdifullt på sikt. Det var helt klart ikke klokt, men vi forstår det menneskelig sett, for det er slik vi er skrudd sammen vi mennesker, at det som gir kortsiktig gevinst frister mer enn det som blir et større gode på sikt. Det hører med til elementær psykologi.

Så hørte vi fra 1Kor 9 om idrettsløpet på stadion. Bare én får seiersprisen. Oppfordringen fra apostelen blir da å løpe slik at vi vinner seiersprisen. Seieren er der framme. Underveis koster det mye slit og mye man må gi avkall på. Se bare på de sprekeste idrettsutøverne våre. Jeg har stor respekt for deres harde prioriteringer. For dem dreier livet seg om idrett. Der i gården nytter det ikke med mange late dager og mye kakespising. De kan ikke tillate seg noe som ødelegger muligheten for å vinne. Prioriteringen er klar.

For å oppsummere litt, Esau ble satt på valg mellom kortsiktig liten gevinst, eller på lengre sikt en stor og viktig arv. For det andre minnet Paulus oss om at den som er med i et løp på stadion, gir avkall på alt for å vinne. Seierskransen koster forsakelse. For det tredje, i evangelieteksten møtte vi den rike unge

mannen. Også han ble stilt på valg. Det ser ut til at valget, det å velge det som er viktigst og satse alt på det, går som en tråd gjennom tekstene.

Det heter seg at man får ikke både i pose og sekk, selv om det kanskje er slik vi skulle ønske det var. Bibelen gir oss mange eksempler på at mennesker settes på valg, at noe må velges bort for å få noe annet. Vi har vel også erfart dette noen og enhver i våre liv. Valget hører med til det å være menneske. Dyene følger sine instinkter og tenker ikke moral, bud og regler. Vi mennesker har fått en samvittighet. Som kristne vet vi at vår samvittighet bør være forankret i Guds ord, de bud og levereregler Gud i sin visdom har gitt oss. Allerede i dåpen fremsies både forsakelsen og troen, det vi må gi avkall på, og det vi hjelper hverandre med å holde fast i tro. Begge deler hører med til det å være kristen.

Et valg

Så møter vi Jesus, i evangelieteksten, på vei mot Jerusalem, på vei mot lidelse og død. En ny tid stod for døren, og med den nye tiden en ny pakt. Og mens han går mot sin frelseshandling skrår det bokstavelig talt en mann over gata foran ham. Denne mannen løp for å nå Jesus igjen. Andpusten kaster han seg på kne for Jesus og sier: «Gode mester, hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?»

Gode mester var høflighetsord man sa til enhver rabbiner. Trolig gjennomskuet Jesus at bak ordene lå det ingen erkjennelse av hvem Jesus var, mer enn én blant flere store rabbinere. Jesus korrigerer mannen: «Ingen er god uten én – det er Gud!» Så viste Jesus til budene: «Du skal ikke slå i hjel, du skal ikke bryte ekteskapet, du skal ikke stjele, du skal ikke vitne falskt, du skal ikke bedra noen, hedre din far og din mor.»

Mannen sa han hadde holdt alt dette siden han var ung. «Én ting mangler du,» sa Jesus: «Gå bort og selg alt du eier, og gi det til de fattige. Da skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg!» Så hører vi at den rike unge mannen ble nedslått over dette svaret og gikk bedrøvet bort, for han eide mye.

Vi vet ikke hvordan det gikk siden, men vi hører ikke mer til denne rike mannen. Han hadde en plettfri oppførsel. Han var høflig, sympatisk og virket grei på alle måter. Hvorfor kunne ikke Jesus bare si at det var i orden? Hvorfor måtte Jesus nevne dette ene punktet som var så vanskelig for ham; å gi avkall på rikdommen? Hvorfor skulle det være så vanskelig å arve Guds rike?

Jeg tror ikke Jesus sa dette om å selge alt han eide for å være vanskelig. Det står at Jesus fikk ham kjær. Når kjærligheten understrekes viser det til oppriktigheten i ordene fra Jesus. I sin omsorg kunne han ikke annet enn å gi ham valget. Jesus pekte på en retning å gå. Den unge mannen satte mye lit til sin økonomi. Rikdommen var nok et viktig støttepunkt i livet, slik penger lett kan bli det for noen og enhver.

Det hører med til historien at disiplene ble forferdet over de ordene Jesus sa, de ble overgitt da Jesus sa det var lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike. For det Jesus sa var jevngodt med at det

var komplett umulig for denne rike unge mannen å komme inn i Guds rike. I ren forskrekkelse sa de da til hverandre; «Hvem kan da bli frelst?»

Det virker som at også disiplene begynte å lure på grunnlaget for deres egen frelse. De hadde riktignok forlatt alt for å følge Jesus, men like før møtet med den rike unge mannen hadde Jesus sagt at de måtte ta imot Guds rike likesom små barn. Da var vel heller ikke deres selvoppofrende liv grunnlag nok til å komme inn i Guds rike, for Guds rike kunne ikke fortjenes, Guds rike kunne bare tas imot.

Kyrie eleison

Et motstykke til den rike unge mannen har vi i den fattige, blinde tiggeren Bartimeus. Vi møter ham litt lenger ut i samme kapittel ti i Markusevangeliet. Bartimeus spurte ikke etter hva han skulle gjøre for å arve evig liv. Han var tigger og brukte bønnenes språk i det han ropte: «Jesus, du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg,» Mark 10,47 ord vi også kjenner fra våre gudstjenester, tatt ut fra Det nye testamente på gresk: «Kyrie eleison», en bønn om at Herren må vise miskunn, eller barmhjertighet og godhet mot oss.

Som fattig tigger hadde Bartimeus ingenting å vise til i seg selv og ingenting å støtte seg til utenfor seg selv. Han trosset sinte blikk og kommentarer fra andre da han ropte i sin desperasjon. I alle fall tenker jeg at det må ha vært slik for ham. Bartimeus ble møtt med ordene: «Din tro har frelst deg!» Den rike unge mannen hadde en formue å støtte seg til, men han gikk bedrøvet bort. Hvem var rikest når alt kom til alt?

Alt er mulig for Gud

Jeg hørte for en tid tilbake en fortelling om en misjonær som skulle oversette ordet tro til et folk som var kannibaler. De hadde ingen tillit til hverandre, og ordet tillit fantes ikke på deres språk. Omsider fant han ut at å lene seg mot noe måte ha med tillit å gjøre. Sitter du i en stol og lener deg bakover på to stolbein med full tyngde mot en vegg, så må du ha tillit til at veggen holder. Å tro må da være å lene seg med full tyngde og satse på at det holder.

Denne oversettelsen kan gi noen og enhver av oss noe å tenke over. Har du ett holdepunkt i livet som du kan lene deg mot med full tyngde, eller sørger du alltid for å fordele vekten på flere punkter? Å tro er å lene seg med full tyngde på Jesus. Da får det bære eller briste. I egen kraft kan vi ikke prestere en tro som flytter tyngdepunktet så til de grader over. Men det må være vår bønn at Gud må gjøre det slik i våre liv.

På alteret står det to lys. Har du tenkt over hvorfor det er to? En måte å forklare dette på er at Jesus kalles i Johannesevangeliet for Ordet, og Gud har gitt seg til kjenne i historien gjennom profetord og aller viktigst i sin sønn Jesus Kristus. Jesus sa om seg selv: «Jeg er verdens lys.» Joh 8,12. Dermed er det en sammenheng mellom Jesus og lyset, og det er en sammenheng mellom Jesus og Ordet.

Lysene er to for å minne oss om at Guds ord er to typer ord; lov og evangelium. Loven er gitt oss til rettledning. Hører vi ikke loven, vil vi ikke vite at Gud både stiller krav til oss og samtidig vil virke i oss ved sin hellige Ånd slik at vi stadig lever mer etter Guds bud og vilje. Når vi bryter budene skaper loven syndserkjennelse og fører oss til oppgjør og til Jesus. Da er det evangeliet som møter oss når vi kommer med våre synder til Jesus. Jesus gir oss trøst og frelse for hans død og oppstandelses skyld. Tar vi ikke loven på alvor, kan vi heller ikke ta evangeliet på alvor!

Jesus holdt opp budene som et speil den rike unge mannen kunne speile sitt liv i forhold til. Interessant med tanke på vår tid, nevner Jesus først det femte bud og det sjette, henholdsvis budet om å ikke slå i hjel og ikke å bryte ekteskapet. Så er det nettopp på disse områdene det rakner i vår tid når barn som unnfanges ikke får bli født og vokse opp, og samlivet finner andre veier enn ekteskapet mellom én mann og én kvinne. Jesus har ikke avskaffet budene. Han gjorde dem faktisk mer radikale, vi kan si han innskjerpet dem, særlig ekteskapsbudet, mens han mildnet sabbatsbudet om å holde hviledagen hellig.

I alt dette stilles også vi på valg, velge de kortsiktige løsningene som Esau, eller gå for det langsiktige en gang der framme, jevnfør løpet på stadion. Vi kjemper en kamp som koster forsakelse for å vinne en seierskrans som aldri visner, men målet er himmelen.

Vi hørt i dag at en rik aldri komme inn i Guds rike, like lite som en kamel kan komme seg gjennom et nåløy. Men Jesus gav et oppklarende ord til slutt som også gir oss håp for tiden og evigheten: «For mennesker er det umulig, men ikke for Gud. Alt er mulig for Gud.»

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.